Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 79. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 28-го КВІТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 28, 1983 No. 79. VOL. XC.

Проф. Б. Сацюк іменований деканом академічних справ

Шампейн, Ілл. (Д. Штогрин). — Ще при кінці минулого року проф. д-р Богдан Сацюк, відомий студентський діяч та колишній голова СУСТА, став першим українцем в ЗСА на становищі декана університету. На початку серпня минулого року президент Міжамериканського університету в Сан Жерман, Пуерто Ріко, іменував проф. Сацюка, до того часу голову Департаменту гуманістичних наук, деканом академічних справ того ж університету, тобто передав в його руки керування всією студійною політикою університету, що дорівнює постові віцеканцлера академічних справ в інших американських університетах. З цієї нагоди столичний часопис „Ель Мундо" в Сан Хуан у числі з 23-го серпня 1982 року відзначив д-ра Сацюка, як „особу дня", поміщуючи його світлину та вістку про іменування його на вищезгаданий пост разом з світлинами таких особистостей, як Мати Тереса, Джеймс Брейді та Александер Гейг.

Проф. д-р Б. Сацюк

Проф. Сацюк народився в Дубні на Волині 1941 року в родині Олексія та Марії (з дому Чучмай). Його батько, юрист і відомий український письменник та співредактор журналів „Літаври" в Австрії, „Пороги" та „Овид" в Буенос Айресі, помер у відносно молодому віці, проживши всього 51 рік.

Середню освіту здобув д-р Б. Сацюк в Буенос Айресі і в Чикаго, а університетські студії закінчив в Іллінойському університеті в Урабна-Шампейн, здобуваючи з високими відзначеннями ступені бакалавра (1964), маґістра (1965) й доктора (1969), спеціялізуючись в порівняльній лінґвістиці (романських мов) та еспанській мові та будучи стипендистом, зокрема у студіях до докторату. Ще будучи студентом університету, Б. Сацюк одружився з Оленою Гікавою, тоді студенткою порівняльної літератури із спеціялізацією в романських літературах. Слід згадати, що те-

(Закінчення на стор. 4)

І. Хомко 13-ий раз переобраний на голову Пассейкської Округи УНС

Пассейк, Н. Дж. (В. Марущак). — В суботу, 19-го березня ц.р., тут в Українській Централі відбулися Річні загальні збори Округи Пассейк. Іван Хомко, голова Округи, відкрив Збори, вітаючи присутніх членів, відділових урядовців, головного секретаря УНСоюзу Володимира Сохана та старшого обласного організатора Василя Оріховського.

Зборами проводила вибрана Президія в складі: Василь Мочула, голова, і Василь Марущак, секретар. Після відчитання порядку нарад, який прийнято без змін, В. Марущак відчитав протокол з минулорічних зборів. Протокол прийнято.

В. Мочула попросив до звіту голову Округи І. Хомка і він подав обширний звіт з діяльности Округи та організаційної праці поодиноких відділів. Округа виповнила свою квоту на 62.4 відсотка.

Пассейкська Округа є мала, бо складається тільки з п'ятьох відділів, але дає поважний вклад в розбудову УНСоюзу і до тих успіхів причинилися такі відділи: 42-ий Відділ, секретар Іван

Іван Хомко

Блиха, зорганізував 14 членів; 64-ий Відділ, секретар Іван Бурній, п'ять членів; 134-ий Відділ, секретарка Лідія Козак, чотири члени; 182-ий Відділ, секретар Григорій Клименко, два члени; 394-ий Відділ, секретар Михайло Романик, не приєднав ні одного члена. І. Хомко звітував про Союзовий День, який був успішний під моральним і матеріяльним оглядом і прихід для Округи виносив 322 дол. Завдяки

(Закінчення на стор. 4)

А Україна все ще в Росії...

Ню Йорк, Н.Й. — Широко почитний щоденник Лонг Айленду п.н. „Нюздей" з датою 12-го квітня ц.р. у своїй сторінці, призначеній для молоді, подав статтейку Тані Копистянської про бандуру та гру на ній. До того залучений рисунок бандури, що його виконала молода бандуристка. Усі її інформації є згідні з правдою, але... хтось із редакторів додав пояснення, що Т. Копистянська отримала бандуру з України, „яка лежить в полудневозахідній Росії".

Слід сподіватися, що українські читачі „Нюздей" зареаґують на таке пояснення та напишуть у тій справі листи до редакції.

Відбудеться Панахида і Маніфестація в Нюарку

Нюарк, Н.Дж. — Для відзначення 50-річчя штучно створеної Москвою голодової облоги України в неділю, 1-го травня ц.р., відбудеться тут заходами Громадського комітету при УККА в стейті Ню Джерзі Панахида в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, а після неї маніфестаційний похід до середньої школи Ірвінґтон, де в залі школи будуть відчитані проклямації „Дня жалоби" губернатором стейту Ню Джерзі Томасом Кейном і виголошені промови.

Наприкінці будуть схвалені резолюції, які опісля будуть вислані президентові Роналдові Реґенові, членам Конґресу і до Об'єднаних Націй.

Збірка учасників назначена на год. 2:45 по полудні на церковній площі при 719 Санфорд авеню в Нюарку, а Панахида на год. 3:00 по полудні.

СЛОВО

З НАГОДИ РІЧНИЦІ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ „ГАЛИЧИНА"

Перечитуючи Св. Письмо, ми дивуємося, як багато разів ізраїльський нарід, в якому Бог здійснив свій плян спасення світу, мусів боронити свою землю і свою велику спадщину, вживаючи до цього військової оборони чи приготовляючись до оборонної війни з напасниками. Були це болючі, часто трагічні конечності, в яких також помагав сам Бог, щоб рятувати своїх дітей, щоб боронити мир, правду, свободу і справедливість. В цілій історії людства війни є сумним споминoм і трагічними подіями, а при тому свідоцтвом про нашу грішність, яка проявлялась у злобі, ненависті, самолюбстві, загарбництві і жорстокості. Слабші народи зі своїми Божими дарами мусіли не раз криваво боронитись перед хижими наїзниками. Поневолені народи змагались деколи століттями, щоб могти в мирі і справедливості жити свобідно на своїй землі. Загроза війни постійно, як тая тінь, йшла по історичних дорогах всіх народів. Тому й II Ватиканський Собор, на вигляд постійного жахливого марива воєн у світі, сказав своє слово науки; „Отож, доки існуватиме загроза війни і не буде відповідної міжнародної влади, забезпеченої успішною силою, доти не можна буде відмовити урядам права на слушну оборону, якщо будуть вичерпані всі засоби мирової угоди... Але інше діло вести мілітарні акції для слушної оборони народу, а інше — бажати підкорювати собі чужі нації" („Радість і надія" ч. 79). Є природне право на оборону, чи то для поодинокої особи, чи для народу. Застосування цього права, на жаль, відбуватиметься доти, поки людство не збагне великої правди, що всі ми Божі діти, і що „„тут на землі не маємо постійного місця, а до вічного прямуємо" (Євр. 13, 14).

До чого звертаю ці мої слова? В останній світовій війні зударились між собою дві жорстокі сили за панування над Европою та світом, запалили воєнний вогонь на нашій Батьківщині та через довгі роки нанесли їй жахливу руїну. Обидві ці сили проголошували свої нелюдські науки про нову людину, про новий лад серед народів, але ні одна з них не оснувала своїх засад на Божій правді. Нагоду їхнього зудару використав наш нарід, щоб стати в обороні своєї землі, з бажанням здобути волю і стати господарем у

(Закінчення на стор. 4)

Почалась реєстрація до двомовних шкіл Манітоби

Вінніпеґ, Ман. — Батьківський комітет сприяння українській мові у Манітобі розпочав кампанію вербування учнів до англо-українськоі двомовної програми на новий шкільний рік 1983-84.

Комітет провадитиме інформаційні зустрічі з батьками, які бажають записати дітей до садочка й першої кляси в різних шкільних дивізіях. По дальші інформації слід зголошуватися до Михайла Іліняка на число телефону 338-7029. Англо-українська програма дає дітям найкращу нагоду вивчити українську мову. Під час нормального шкільного дня, навчання історії, української мови й граматики, мистецтва, фізкультури та музики, відбувається українською мовою; інші предмети — природознавство, англійська мова та граматика, подаються англійською мовою. Департамент освіти в Манітобі перевів огляд осягів учнів в англо-українській двомовній програмі. Показалося, що учні в цих клясах здобувають вмілість в обох мовах та в загальному поступають краще в науці, як студенти в одномовних клясах.

Морін Гемпил, міністер освіти Манітоби, недавно повідомила, що англо-українська програма буде продовжена до шостої кляси. Покищо тільки три західні канадські провінції: Альберта, Саскачеван і Манітоба, дали українцям право на двомовне навчання.

Товариство „Україна" знову видало пропаґандивну брошуру

Київ. — У київському видавництві політичної літератури знову вийшла заходами Товариства „Україна", яке було створене нібито для втримування культурних зв'язків з українцями за кордоном, 103 сторінкова пропаґандивна брошура п.з. „Україна у запитаннях і відповідях". Видавці на вступі пишуть, що „щороку Радянський Союз, у тому числі Українську РСР відвідують сотні тисяч іноземних гостей. Їх цікавлять різні сторони життя країни розвинутого соціялізму. У книзі даються відповіді на запитання, які найчастіше ставляться іноземними громадянами."

Брошура поділяється на п'ять розділів: сторінка історії, державний та суспільний устрій; територія, демографія, міста; економіка, зайнятість, добробут; освіта, наука, культура, спорт; Україна і світ.

У передовій статті підкреслено розповідається про те, що „перед усім світом Радянський Союз постає, як дружня сім'я народів-братів, які спільно будують комунізм. В багатонаціональній родині до вершин економічного і духовного прогресу піднялася Радянська Україна — одна з 15 рівноправних суверенних республік СССР — першої у світі єдиної союзної держави робітників і селян, створеною волею народів 30 грудня 1922 року".

У дальшому фальшивники справжньої історії України Станислав Ефимович Лазебник і Павел Петрович Орленко, автори тексту у брошурі, стараються догодити своїм хазяям і відповісти на численні запитання, які правдоподібно вони самі поставили.

У розділі „Україна і світ" і підрозділі, тобто запитанні „як Україна здійснює своє суверенне право брати участь у вирішенні міжнародних проблем?" автори заплуталися у протиріччях, бо це мабуть одно із найтяжчих запитань у згаданій брошурі. Вони дарма покликаються на статтю 74 конституції Української РСР, намагаються якось пояснити підневільний стан України, кажуть, що Україна „має право вступати у відносини з іноземними державами, укладати з ними договори і обмінюватися з ними дипломатичними і консульськими представниками", але це право „Україна, як і інші союзні республіки, здійснює через міністерство закордонних справ Радянського Союзу та посольства та консульства СССР у зарубіжних державах".

Брошуру масово, без замовлення розсилається на адреси багатьох колишніх вихідців з України і це повинні мати на увазі українці на поселеннях.

ШУЛЦ ЗУСТРІЧАВСЯ З МУБАРАКОМ

Каїр, Єгипет. — Державний секретар Джордж Шулц заявив у вівторок, 26-го квітня, що Єгипет і ЗСА мають ідентичі погляди про потребу не тільки вивести всі чужинецькі війська з Ливану, али вивести ці війська так, щоб покінчити з місцевими опорами на провінції Ливану центральній владі в Бейруті.

Виступаючи перед репортерами після чотирьох годин розмов з президентом Єгипту Госні Мубараком, Шулц сказав, що коли він розмовлятиме з ізраїльцями, а відтак з ливанцями, „Я надіюся провести небагато часу, передовсім вислуховуючи їх", перед тим, як подавати американські міркування розв'язання проблеми виведення всіх чужинецьких військ з території Ливану.

Шулц також сказав, що президент Мубарак і президент Реґен мають ідентичні погляди на „негайне полагодження і важливість очищення Ливану від усіх чужинецьких військ, якщо хтось хоче дійсно дійти до розв'язання в такий спосіб, щоб воно було тривалим і визнавало необхідність суверенітету Ливану і його здатність керувати собою".

Американські офіційні особи заявили, що дальше перебування в південному Ливані ізраїльських військ та військ майора Саада Гаддада, колишнього офіцера ливанської армії, який тепер очолює озброєну Ізраїлем міліцію і контролює прикордонну з Ізраїлем територію Ливану, може викликати сумніви про дійсну контролю ливанської території ливанцями, що в свою чергу утруднить виведення сирійських військ та частин Палестинської Визвольної Організації.

Президент Мубарак, явно задоволений переговорами, зустрівся з репортерами, що зробив перший раз після зустрічі з міністром закордонних справ, хоч президент Анвар ель-Садат робив це регулярно.

Мубарак сказав, що єгипетсько-американські відносини „дуже добрі", а переговори з Шулцом про Ливан і Близький Схід взагалі були „дуже корисними".

Ф. Сіновац буде новим канцлером в Австрії

Відень, Австрія. — Австрійська соціялістична партія назначила міністра освіти Фреда Сіновaца наступником канцлера Бруно Крайского, після того, як ветеран австрійської політики повідомив у неділю, 24-го квітня, про свою резиґнацію.

Коротка нарада керівництва партії ратифікувала пропозицію Крайского, щоб Сіновац став його наступником і перебрав мандат утворення нового уряду.

У неділю після виборів до парляменту, у яких соціялістична партія Крайского втратила більшість у парляменті, якою вона володіла від 1971 року, 72-літній лідер партії здивував країну тим, що з огляду на „поразку", як він висловився, він резиґнує.

Крайскі зрезиґнував тільки з посту прем'єр-міністра, затримавши пост керівника партії аж до часу з'їзду партії восени цього року. Цей інтервал правдоподібно Крайскі дає Сіновацу для того, щоб 54-літній Сіновац, який був також заступником канцлера в уряді, мав час на укріплення свого становища.

Не зважаючи на втрату п'ятьох депутатських місць у 183-особовому парляменті, соціялістична партія залишається найбільшою групою в парляменті, здобувши 90 місць. Тепер соціялісти правдоподібно попробують утворити урядову коаліцію з невеликою партією свободи, яка здобула у виборах 12 депутатських місць.

Сам Крайскі, який є членом чотириособового комітету партії на переговори про утворення коаліції, є проти включення опозиційної народної партії, яка здобула у виборах 81 місце, у склад коаліції.

Можливо, що складні переговори про утворення коаліції і були основною причиною резиґнації Крайского, який хворіє на нирки.

У світі

ПРИМАС ПОЛЬЩІ кардинал Юзеф Ґлемп остеріг польських віруючих перед можливими безпорядками під час антиурядових першотравневих демонстрацій, до яких закликає підпілля „Солідарности" „Нашим обов'язком є остерегти вас проти небезпеки тому, що коли б не виникали демонстрації, під час них можуть виникнути події, які не входять у пляни організаторів демонстрацій", — заявив кардинал. Цю проповідь, виголошену в неділю, 24-го квітня в місті Ґнєзно, надрукувала проурядова католицька газета і передало офіційне аґентство преси. Тим часом Лєх Валенса був у понеділок на роботі в корабельні у Ґданську перший раз після інтернування. Він пройшов тільки медичний огляд. Йому сказали піти додому, а на роботу прийти на наступний день.

АФҐАНСЬКІ ПОВСТАНСЬКІ джерела повідомили з Ісламабаду, Пакістан, що совєтські літаки, які підтримували великі наземні з'єднання в наступі в західньому Афганістані, бомбовими атаками вбили сотні цивільних осіб на головній дорозі втікачів до Ірану. Ці повідомлення сходяться з відомостями з дипломатичних джерел про великий совєтський наступ у західній афганській провінції Герат. Вісті із східнього іранського міста Машад говорять що совєтські літаки розбомбили 35 афганських сіл на захід від Герату, столиці афганської провінції тієї самої назви, вбиваючи щонайменше 1,500 цивільних осіб та зруйнувавши понад 400 домів.

ДЕКІЛЬКА ВІДОМИХ турецькиx лідерів заявили, що вони очолять політичну діяльність своїх партій, коли 16-го травня увійде в силу урядовий закон про відновлення діяльности поличних партій. Перед тим урядове повідомлення в неділю, 24-го квітня, говорило, що діяльність партій буде відновлена, але не буде дозволено колишнім провідним діячам цих партій повернути до політичної діяльності.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ГРЕЦІЇ Андреас Папандреу остеріг, що переговори про майбутнє американських військових баз у Греції не зможуть продовжуватися, поки не буде осягнуто угоди про „дві вирішальні проблеми" — тривалість договору про бази та американські зобов'язання не порушувати рівноваги сил в цьому районі. У короткому телевізійному виступі, який був присвячений особливо для ЗСА, Папандреу заявив, що „невід'ємним правом грецького уряду є припинити дію якої-небудь або всіх американських військових баз там, де цього вимагають національні інтереси Греції".

СОЦІЯЛІСТИ ПЕРЕМОГЛИ В ПОРТУГАЛІЇ

Лісбона, Портуґалія. — Соціялістична партія Маріо Соареса здобула перемогу в загальних виборах, які відбулися в Португалії в понеділок, 25-го квітня, але не зуміла здобути абсолютної більшости у 250-членному парляменті.

Результати виборів показують, що 58-літній лідер португальських соціялістів Маріо Соарес, який був уже двічі прем'єр-міністром між 1976 і 1978 роками буде змушений шукати союзу з партіями на право від соціялістів.

Згідно з обрахованими голосами в трьох четвертих виборчих округах, соціялісти отримали 35 відсотків голосів у порівнянні з 28 відсотками, здобутих соціял-демократами. Комуністи отримали 18 відсотків голосів, а християнські демократи 12 відсотків.

У своїй заяві після виборів Соарес без вияву великої радости заявив, що соціялістична партія „тепер заволоділа надіями мільйонів португальців, але без відчуття тріюмфу". Соарес також сказав, що його партія не буде старатися утворити уряд меншости, а проведе референдум серед своїх понад 60,000 членів, щоб вирішити в яку коаліцію їй вступити.

Найправдоподібнішою комбінацією, щоб заступити праву коаліцію, яка утворювала уряд на протязі останніх трьох років, була б коаліція соціялістів із соціял-демократами. Це одна з комбінацій, якої покищо не випробовували від часу розпочатої армією доволі мирної революції 1974 року.

Соарес закликав до „терпеливости", роблячи тим самим натяк, що утворення нового уряду триватиме довго, можливо кілька тижнів, якщо не місяців. „Постійна нестабільність не може продовжуватися. Ми не можемо продовжувати жити в тимчасовий спосіб з короткотривалими урядами", — заявив Соарес.

Перспектива іншої урядової коаліції може означати продовження політичної нестійкости в Портуґалії, яка дотепер привела до зміни 15 урядів від часу революції.

В Америці

ПІДКОМІСІЯ ПАЛАТИ Репрезентантів для внутрішніх справ, перевіривши працю секретаря Департаменту Джеймса Ватта ствердила, що він допустився помилок, а може навіть зумисного злодіяння, дозволивши приватним компаніям, без виразного порозуміння з профспілкою копальняних робітників, видобувати вугілля в деяких копальнях, яке вони продавали по нижчій як звичайно ціні, заробляючи на цьому великі гроші. Дж. Ватт буде змушений зізнавати в Палаті Репрезентантів в цій справі, якщо твердження згаданої комісії покажуться правдивими.

СПЕЦІЯЛЬНА КОМІСІЯ, яка займалася студіями публічного шкільництва, зокрема рівнем знання середньошкільників, ствердила, що теперішні учні присвячують більше часу приватним справам, розвагам, спортові й іншим ділянкам, як навчанню і підготовці до іспитів. Число студентів, які зацікавлені такими практичними предметами, як домашнє господарство, шоферство та інші, значно збільшилося в останніх двох роках. Число середньошкільників, які зацікавлені підготовою до коледжів і університетів, зменшується.

ДОЩОВА ПОГОДА в північносхідніх стейтах ЗСА, зокрема в Коннектикаті, Ню Джерзі і Ню Йорку, не тільки наробила великих шкод у сільському господарстві, але припізнила на один місяць вирощування ярини, яку треба буде спроваджувати з інших стейтів. На цьому потерплять в першу чергу консументи, які платитимуть більшу ціну за цей товар. Фармери назвали місяць квітень найбільш деструктивним місяцем від непам'ятних років. Тисячі акрів найкращої землі знаходиться під водою, або лежить облогом з огляду на надмірну вологість.

ВИГЛЯДИ НА ПРАЦЮ для молоді в літніх місяцях дуже мінімальні, заявили федеральні, стейтові і міські речники. З огляду на високий відсоток безробіття, частинне переселення багатьох великих компаній до середньозахідніх і південних стейтів, брак фондів тощо, утруднюватиме молодим людям у підшукуванні праці. Департамент праці робитиме від себе все можливе, щоб затруднити якнайбільше число молоді літом, але фінансові ресурси є дуже обмежені.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерса інформує, що президент Роналд Реґен плянує звернутись безпосередньо до американського народу з апелем дати підтримку Урядові в поборюванні небезпеки в Центральній Америці. Ситуація, яка там витвоилась вимагає посилених зусиль не тільки Уряду, але всіх громадян Америки, які повинні всіма засобами протиставитись реальній комуністичній загрозі і поширенню комуністичних впливів на щораз нові держави Латинської Америки за допомогою Москви і Куби.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН має намір створити новий Департамент торгівлі на кабінетному рівні, секретар мав би змогу брати участь у засіданнях Уряду, щоб таким чином він був краще познайомлений з політикою Адміністрації і не оправдувався пізніше, як це бувало в минулому, що він не знав про рішення Уряду в тій чи іншій справі. Часто трапляються випадки, що Департамент Комерції дає дозвіл на вивіз недозволених Урядом товарів до комуністичних країн. Очевидно, такий плян Президента мусять ще затвердити обидві палати Конґресу.

БЛИЗЬКІ СПІВРОБІТНИКИ президента Роналда Реґена які не бажали бути названими, заявили у розмові з кореспондентами, що існує в Білому Домі побоювання, що Совєтський Союз, Куба і Нікараґуа плянують за всяку ціну включити в орбіту комуністичних держав Центральної Америки також Ель Сальвадор. З тією метою СССР розпочав посилену доставу модернішої зброї для сальвадорських марксистів. Існують також докази, що Нікараґуа висилає до Ель Сальвадору свої добре вишколені військові частини, переодягнувши їх у цивільний одяг, як нібито сальвадорських партизанів.

ВІЛЛІЯМ КЛАРК, голова Крайової Ради Берзпеки, який перебрав це становище 16 місяців тому, стосує тепер цілком іншу тактику. Він з „тихого" дипломата, який раніше уникав реклями, почав відсувати з передових місць інших найближчих співробітників Президента і потихенько займати передове місце серед осіб, які займаються закордонною політикою і інформацією Р. Реґена про події з цієї ділянки. Ріст В. Кларка подивуґідний, — кажуть політичні спостеріґачі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Афганістан і Польща

Коли в грудні 1979 Совєтський Союз вислав до Афганістану біля 80,000 свого важко озброєного війська, тодішній президент ЗСА Джіммі Картер проголосив на знак протесту ембарґо на експорт збіжжя до СССР. Роналд Реґен зразу був проти такої кари, яка, мовляв, шкодить більше американським фармерам, як Москві, бо Москва збільшила закупи зерна і пшениці в Австралії, Канаді й Південній Америці. Ставши президентом, Реґен відновив продаж зерна і пшениці Совєтському Союзові, але перервав такий продаж у протесті проти втручання Москви до внутрішніх справ Польщі. Тепер Реґен запропонував Совєтському Союзові відновити умови про продаж зерна і пшениці, але з Білого Дому заявлено одночасно, що ця пропозиція Президента не означає його згоди на те, що діється в Польщі.

Однаково в Афганістані як у Польщі кремлівські правителі продовжують намагання підкорити собі обидві ці країни, де формально існують „суверенні" власні комуністичні уряди.

Москва аж ніяк не могла погодитися, щоб у сателітсько-комуністичній Польщі існували незалежні від компартії робітничі спілки із своєю централею „Солідарність", яка охопила кругло 10 мільйонів робітників. Залеґалізування в суді „Солідарности", незалежної від комуністичної партії і уряду, було своєрідним викликом на адресу Кремлю. Підбадьорені своїми успіхами члени верхівки „Солідарности" пішли так далеко, що почали домагатися переведення в Польщі плебісциту щодо також внутрішнього політичного устрою держави, дарма що сам голова „Солідарности" Лех Валенса перестерігав своїх колеґ, щоб такою вимогою не провокували Москви. Настала реальна загроза вмаршу совєтських військ до Польщі. Комуністичні лідери Едвард Ґерек і його наступник Станіслав Каня не задовольнили Москви своїми переговорами та компромісами із „Солідарністю". Прийшов до влади генерал Войцех Ярузельскі, який з'єднав у своїх руках пости прем'єра і голови компартії і став справжнім диктатором.

Він проголосив воєнний стан, перевів через слухняний партії сойм закон про поставлення „Солідарности" поза законом, виарештував її лідерів, включно з головою „Солідарности" Лехом Валенсою, і перевів закон про встановлення нової системи робітничих спілок, підлеглих компартії.

Леха Валенсу після десяти місяців „почесного" ув'язнення звільнили, але щойно після кількох місяців прийняли назад до праці як електромеханіка в портових доках у Ґданську. За його зустріч із діячами підпільного робітничого руху почали шиканувати його і його дружину щораз новими хатніми ревізіями і поліційними допитами. Тайна поліція, яку від часу її існування поляки глумливо називають „безпєкою", викрила підпільну радіовисильню і друкарню. Арештування в Польщі не припиняються, але й не припиняється опозиційний робітничий рух. Його лідери заповіли переведення на 1-го травня масових демонстрацій по всій Польщі. Уряд загрозив масовими репресіями. Появилася вістка, що у випадку таких демонстрацій уряд Ярузельского відкличе даний Папі Іванові Павлові дозвіл на відвідини Польщі у червні цього року.

Польський нарід відомий як страшенно тугий, завзятий і впертий в опозиції. Коли кремлівські володарі перетворили Польщу на свого сателіта і після того почали здавлювати силою тамошній опозиційний рух, вони не взяли на увагу того, що спричинили перманентну кризу: свободолюбний рух у Польщі мусить знайти відгуки у всіх інших сателітних країнах і не може залишитись без впливу і на внутрішніх відносинах в СССР.

Перманентна криза існує і в Афганістані. Совєтський уряд не проголошує жертв, що їх має окупаційна совєтська армія, яка, без уваги на свою перевагу числом і всіма родами зброї, не в силі зліквідувати опозиційного партизанського руху. Афганістан став для СССР „другим В'єтнамом", як це передбачали знавці тамошніх відносин. Москва присилувана щораз скріплювати свої сили в Афганістані, відкликуючи здеморалізовані партизанкою військові частини і висилаючи туди інші. Окупація Афганістану, як і страшна господарська криза в Польщі, коштує Совєтському Союзові величезні суми у грошах, упадок міжнародного престижу, народження дисонансів у власній верхівці та конечність продовжування експерименту з підкоренням собі афганців і поляків — експерименту — засудженого за невдачу.

Не відомо, коли, де і як розпічнеться процес розвалу совєтської імперії. Можливо, що це станеться ще не так швидко. Але імперіялістичний гін, який стрінув спротив в Афганістані і в Польщі, може стати таким початком кінця.

Володимир Левенець

ЗМІНА ПОЛІТИЧНОЇ АТМОСФЕРИ У ВАШІНҐТОНІ

Президентські вибори у З'єднаних Стейтах Америки вже не за горами. Очевидно, у зв'язку з тим міняється також політична атмосфера у Вашінґтоні і в тому немає нічого дивного.

Демократична партія інтенсивно готується до перехоплення влади у Білому Домі, а також в обидвох палатах Конґресу хоче здобути рішаючу більшість. Відносини між теперішньою Адміністрацією президента Роналда Реґена і Палатою Репрезентантів погіршуються, одні і другі в багатьох питаннях не знаходять спільної мови. У гру входять три спільні справи, які, на думку багатьох американських політичних аналітиків, матимуть вирішальну ролю у майбутніх виборах, а саме: справа оборони, економіки і соціяльні питання, які включають високий відсоток безробіття, обмеження видатків на численні програми, включно до медичного забезпечення бідних і старших віком осіб, і політика Уряду в Центральній Америці, яка має достатню кількість противників не тільки серед демократів, але також серед інших політичних сил, включно з комуністами і контрольованими ними пацифістичними організаціями, що вже починають „рухатися".

Щоб здобути перемогу у майбутніх виборах, демократи не перебирають в засобах. Вони критикуватимуть республіканців не тільки за внутрішні програми, але також за закордонну політику президента Р. Реґена, яка, на думку багатьох демократів, дала підставу Москві і її сателітам до неперебірчивої психологічної атаки на З'єднані Стейти Америка і дала привід до перегонів у зброєнні та створила атмосферу „холодної війни". Існує навіть переконання, що комуно-московська імперія не становить жадної загрози для Америки і решти вільного світу. Таке твердження висувають не пересічні, а провідні демократи, а навіть кандидати на президента, які з таким політичним наставленням бажають замінити республіканців в Білому Домі, перекреслити їхні пляни дозброєння Америки, понизити витрати на оборону, роздути, як за попередніх адміністрацій, соціяльні програми, не зважаючи на висоту федерального дефіциту, відродити політику детанту і добросусідських відносин з московськими імперіялістами, поширити з ними торговельну виміну і тим самим започаткувати нову хвилю авантюрницьких війн у світі, що їх розпалюють імперські московські лідери, як тільки відчувають полегшення тиску ЗСА і їхніх альянтів.

Переконливим прикладом до такого твердження може бути їхнє ставлення до оборонного бюджету, підвищення якого демократи намагаються зредукувати з 10 на 4 відсотки, не зважаючи на совєтську перевагу в багатьох родах зброї, зокрема в міжконтинентальних нуклеарних ракетах, танках, морських одиницях тощо. Дуже трудна до зрозуміння є постава більшости членів Палати Репрезентантів до справи нуклеарного озброєння, які не тільки що не прийняли так званої „нулевої" концепції Р. Реґена, але домагаються взагалі замороження нуклеарної зброї, даючи тим самим моральну підтримку совєтським акціям і, очевидно, перевагу в нуклеарній зброї. Чомусь нікого з розсудливих демократів не переконують понад 300 совєтських багатоголовкових ракет середнього засягу типу СС-20, розміщених у Центральній Европі і на західніх кордонах СССР, які вже віддавна шахують Західню Европу, зокрема членські держави Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), що їх Москва називає „аґресивними" країнами, але натомість таке ж військове об'єднання Варшавського Пакту — „оборонним".

Плата Репрезентантів також неґативно ставиться до ракет типу МХ міжконтинентального засягу, які хоч на тому відтинку мали забезпечити за ЗСА перевагу, а також до нової лазерної зброї, запропонованої у березні президентом Р. Реґеном, яка мала б захоронити американський континент перед несподіваною совєтською ракетною атакою.

При такому стані справ робиться страшно, що за долю могутньої Америки беруться відповідати „ліберальні" члени Палати Репрезентантів, серед яких є велика частина некомпетентних у справі оборони осіб, або таких, які поважно не трактують совєтської загрози для їхньої країни. Алярмуючою є також ситуація на відтинку совєтської інфільтрації, індустріяльного „злодійства", перехоплювання американських технологічних таємниць і кубинська сусідська присутність, чи, як кажуть еміґранти кубинці, „маґазин московської зброї" під боком ЗСА. Куба, Нікараґуа, а завтра може і Ель Сальвадор — це не припадок, це до подробиць опрацьована імперська стратегія на довшу мету для Центральної Америки.

І тут доходить до парадоксів. Президент ЗСА мусить „ховатися" від свого Конґресу, якщо хоче допомогти антикомуністичному урядові в Ель Сальвадорі чи повстанням в Нікараґуа, і ці його потягнення велике число конґресменів і сенаторів називають „нелеґальними акціями". Через таку поставу існує реальна можливість, що московські імперіялісти можуть закріпитись на південноамериканському континенті. Тут і там їхні так звані „дипломати" вже починають погрожувати Урядові ЗСА, що СССР у випадку розміщення американських ракет в Европі вмонтує свої в такій державі, звідки вони досягатимуть території ЗСА. Огортає страх, коли подумати, що існують в Америці сили, які свідомо чи підсвідомо допомагають Москві всадовитись в Центральній Америці тільки тому, що їх огорнула якась „в'єтнамська травма" і неоправданий страх перед нуклеарним знищенням.

Чи це страх? Мабуть так. Почитний і широкорозповсюджений журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" у виданні з 11-го квітня ц. р. пише, що „президент Р. Реґен заговорив з Москвою такою мовою, якої вони (американці) не чули від часів Джана Фостера Даллеса". Висновок отже ясний. Деяка частина американської спільноти і її представники в Палаті Репрезентантів і Сенаті побоюються, що „риторика" Реґена може вдарити бумеранґом по Америці. У згаданій, до речі не підписаній, статті автори, покликаючись на якогось також неназваного високого „урядовця", кажуть, що „існує навіть загроза, що публічна опінія натаврує Реґена радше як 'палача війни' (Вормейкер)", а не прихильника миру".

Майбутність покаже, хто мав рацію: ті, на чолі з Р. Реґеном, які за всяку ціну хотіли стримати похід московського імперіялізму на нові континенти і оборонити демократію перед комунізмом, чи ті, що пішли шляхом англійського філософа Бертрама Рассела — „краще бути червоним, як мертвим". Мабуть довго не прийдеться чекати на відповідь, бо комуністична експансія, за директивами Кремля, поширюється милевими кроками.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Концерт „Думки" і „Прометея" в Ню Йорку

Ця похвальна і корисно цілеспрямована імпреза двох наших чи не найвизначніших хорів на поселенні, влаштована не тільки для збереження пам'яті передчасно померлого диригента Івана Задорожного, але і для здобуття фінансових засобів, щоб поставити пам'ятник на його могилі, відбулася 16-го квітня 1983 року, в залі відомої Купер Юніон.

І. Задорожний був не тільки диригентом цих двох хорів, але і Капелі Бандуристів у Дітройті, церковних хорів, а крім музики студіював і сольоспів та пробував як тенор своїх сил навіть в опері („Сивільський цирульник").

Виїмковою прикрістю і перешкодою наших концертів у цьому сезоні була негода, як сніговія чи дощі, що не давала людям змоги прибути на патріотичні чи культурно-мистецькі події. І в цьому випадку цілоденна злива зі своїм від'ємним впливом на фреквенцію слухачів попередила цей концерт. Однак ентузіястів вокально-громадського обов'язку ніщо не зупинить від сповнення повинности, і вони з'явились на залі.

Тому що цей концерт мав особливу ціль, а саме спорудження намогильного пам'ятника для улюбленого диригента, ми обмежимося тут радше до загальнокритичних завваг.

Цікаве слово про покійного І. Задорожного, не входячи в аналізу самої музично-дириґентської діяльности, з наявною шанобливістю виголосив проф. В. Ленцик, подаючи досить докладні дані про життя, студії та музичні зайняття диригента. Молода піяністка, що є і акомпаньяторкою „Прометея", Ірина Пелех захопила публіку своїм коротким, вповні переконливим виступом, виконуючи „Рапсодію на українські теми: „Думку-Шумку" Лисенка та „Етюд ч. 6, а-моль" Ліста-Паґаніні. Ми очікуємо її власного концерту в Ню Йорку.

Хорами дириґували добре всім відомі: Семен Комірний як мистецький керівник „Думки", і Михайло Длябога „Прометея". Вони від ряду літ очолюють хорові ансамблі. Обидва диригенти сповнені вогнистого темпераменту і бажають дати зі себе все найкраще для хорового мистецтва. Однак в підході й інтерпретації до композиції Комірний трактує музику більше загально і дещо поверховно. Це видно вже хоч би з підбору його репертуару, куди входять такі речі, як оперета („Сільва"), масова пісня („Степом"), розважальна музика („Не шуми, калинонько") тощо. Дехто навіть запитує: „Чи „Думка" є в дорозі до „рок-н-ролу"? Длябога знову зосереджується на поважнім і цінним музичнім репертуарі та своєю інтерпретацією старається входити в глибінь музичної ідеї автора.

Обидва хори як голосово, так і виглядом запрезентувалися добре. В „Думці" недомагають дещо альти, зате баси — це прикраса хору. В „Прометеї" голоси зрівноважені, проте металічні перші тенори — найкращі. Пісні обидвох хорів у більшості відомі вже з давніших виступів.

Концерт не для прослави самої музики-співу, але на честь українського дириґента, українським хором, для української публіки та ще і поза Україною, повинна була „Думка" почати українською піснею. Обов'язково. А італійську річ (з опери Верді „Набукко") можна було — само собою — виконати в дальшій програмі. Альти напочатку цікавої „В'язанки українських закарпатських народних пісень" в обрібці М. Кречка могли б були дати себе дзвінкіше почути. На такому поважному концерті, позначеному навіть ноткою трагізму (передчасна смерть дириґента і поставлення намогильного пам'ятника), не зовсім годилося б співати опереткову сцену та ще і з третьорядної оперетки („Сільва" Кальмана). Однак солістку, сопрано С. Качарай, за гарний голос належить похвалити. Мелодійну пісеньку І. Шамо „Не шуми, калинонько" виконав хор зовсім добре, однак це пісня легкого жанру і вона підходить радше меншим, молодечим чи дівочим ансамблям, а не потужній 60-членній „Думці". „Поговір", хоч це і не хорова пісня, а арія із „Сивільського цирульника" Россіні, була виведена бездоганно. Як уже повторювати оте „Степом" Пашкевича, то хіба можна було дати путнім поетам поправити мову, щоб не різало вуха кількакратне „козаки".

Як стверджуємо, в „Думці" появилася нова музична людина М. Лев, який навіть пробує опрацьовувати дещо на хор та починає провадити новостворений жіночий квінтет чи секстет. Цей прояв праці „Думки", що є експериментом, можна і похвалити. Проте було б дійсно побажаним і — якже корисним — якби М. Лев узявся за диригентуру занехаяної, незабутньої „Молодої Думки". Оце було б дійсно таке потрібне і велике діло! Досвідчено супроводила виступи хору піяністка Т. Поташко.

Публіка дуже щиро вітала і оплескувала „свій" хор „Думку".

Новістю для Ню Йорку була Шубертова „Лісова серенада" і Шумановий „Хор циганів" по-українськи, в виведенні „Прометея" із Філядельфії. Обидві ці пісні співав хор і в Европі під час відбутого турне.

(Закінчення на стор. 4)

Роман С. Голіят

ПОЛЯКИ ПРО СВОЮ І НАШУ ЦЕРКВУ

BOHDAN CYWINSKI. OGNIEM PRÓBOWANE KORZENIE TOŻSAMOŚCI. Z dziejow najnowszych Kosciola katolickiego w Europie środkowo-wschodniej. Papieski Instytut Studiów Kościelnjch. Rzym 1982. Tom I. 348 st.

I.

У повищій праці Богдан Цивіньскі дає історичний огляд розвитку й положення Церкви народів середньосхідньої Европи, як також аналізу доктринерського конфлікту між християнство і атеїстичним марксистським комунізмом. У цих аґрарних країнах Европи до кінця XIX сторіччя церкви й парафії були чинником і центром національної свідомости.

Народи середньосхідньої Европи, позбавлені політичної самодіяльности, поставили Церкві передусім інші питання: питання про своє право до своєї власної національности й суверенности, — щодо відповіді на це питання оцінювали зв'язок Церкви зі своїм власним ідейним життям.

У 1945 році Католицька Церква в країнах середньосхідньої Европи залишилася в орбіті СССР, тобто: 23 мільйони в Польщі, 7 мільйонів чехів, 6 мільйони інших — литовців, хорватів, словінців і словаків, не враховуючи мале число греко-католиків, які в Словаччині і Мадярщині можуть молитися у своїх церквах.

Автор переконаний, що польська християнізація поганської Литви, католицька місія на православній Литовській Русі і пізніша конструкція Берестейської Унії, яка дала початок униятській Церкві, — це все в якійсь мірі виростало з релігійної місії. Почуття тієї місії становить елемент сучасної і давньої польської політичної мислі. Її овочі були різні: вдалі — як унія з Литвою, і невдалі — як уся політика польська на Русі.

Вступаючи в XIV і XV сторіччя, католицизм на руських землях зустрічав на тій території дієцезальну й парафіяльну православну організацію. Католицизм на руських землях — при всім своїм розвитку — був обрядом шляхетським і до деякої міри — міщанським. Село залишилося православним. У тій ситуації постала в 1596 році Берестейська Унія, на підставі якої більшість православних дієцезій, що були під Польщею, покинули свій зв'язок з Православною Церквою, щоб визнати папський примат і цілість доктрини католицької віри, прилучитися до Католицької Церкви в формі окремого обряду з церковно-слов'янською літургічною мовою, свободою священикам женитися і вірністю до своїх прадідівських звичаїв. Рим трактував Унію як перший крок до католизації Росії (стор. 50).

Берестейська Унія, зроджена у великій мірі з причин позарелігійних, виявилася контроверсійною. Найбільший релігійний позем репрезентували ті дієцезії, що прилучилися до Унії найпізніше — приблизно в 1700 році. Були це дієцезії: Львівська, Перемиська й Луцька. Їх злука до спільноти Греко-католицької Церкви стала моментом її засадничого зміцнення.

Після першого розбору Польщі в 1772 році, Униятська Церква під російською окупацією скоро підлягла самоліквідації. Більшість духовенства перейшло на православ'я; але ця Церква перетривала й розвинулася у східній Галичині в габсбурзькій монархії.

(Продовження буде)

Ганна Черінь

ПОЛІТИКА

I.

Кожна нація має улюблений спорт, яким вона прославляє свою країну: англійці — польо, шведи — лижви, американці — бейсбол, еспанці — бої з биками, чехи — гокей, французи — „тужур-амур", поляки — пиво. А українці — політику. В інших народів це — державна справа, а в нас — спорт. Наш спорт покищо не приніс нам світової слави, але, якщо й далі будемо його так завзято провадити, здобудемо широкий розголос.

У цьому спорті в нас є професійні грачі, є й аматори. Межа між ними лежить у свідомості кожного політика.

Українська політична преса, звичайно, віддзеркалює політику. На першій сторінці „Свободи" — найважливіші для України справи:

„Реґен виказує гнучкість...", „Ярузельскі заохочує робітників вступити до нової спілки"... „Яка погода в Ливані"... А на дальших сторінках менш важливі справи: наші наукові установи, школи, молодь...

Ми не так дуже цікавимось міжнародною політикою, бо чужі „дружини" не хочуть з нами грати. Часом робимо ставку на американську політику, але завжди на ту партію, що програє. І звідки ми знаємо, котра партія програє? Що за інтуїція! Може тому, що звикли до програвання... Ні, та хай собі інші бавляться на міжнародних аренах. У нас свої, важливіші справи: наша внутрішня партійна політика. І в неї ми будемо грати до кінця життя.

Партійну політику ми робимо на сторінках газети і на політичних зборах. Їх у нас дуже багато.

Прийшовши додому і пообідавши, жінка сідає на телевізування, а чоловік іде голитися, приспівуючи:

Ой ду-ду! Ой ду-ду!
На політику піду.
Всіх суперників партійних
На лопатки покладу!

— Що ти там розспівався? Голосніше, бо не чую! — озивається жінка.

— Та оце на політичні збори йду.

— Ізнов? А чого ж поголився й строкату краватку поцупив?

— Та ж мушу виглядати як людина.

— Гм? Уважай! Минулої ночі ти уві сні якусь Чікіту кликав...

— Яку Чікіту? Тож тебе так по-еспанськи звати!

— Не вигадуй! Моє ім'я по-еспанськи Есмеральда. Вважай, бо я тобі покажу Чікіту.

— А, згадав! Знаєш, ми мусіли в нашому банку для етнічного балянсу найти мексиканку, Чікіту. Сидить на компюторі, і такого понаплутувала, що мені страшний сон наснився...

— Розкажи мені той сон.

— Та я вже його забув. А що цікавого на телевізорі?

— Лекції вищої математики.

— Тебе захоплює математика?

— Не спеціяльно, але часом цікаво послухати те, в чім нічогісінько не тямиш.

— Ну, дивись, дивись... До побачення. Я вже пішов. (До речі: чому це ми кажемо „я пішов", ще не пішовши? Дуже просто: бо як вийдеш із хати, ніхто вже тебе не почує).

Отож, пішов політик на свій улюблений спорт.

Які ж кваліфікації мусить мати український політик? Поперше, залізне серце, міцні кулаки і добрі ноги. Подруге, ґімназійну освіту і докторський диплом. Потретє, вміти годинами промовляти і не зімліти. Почетверте, не здаватися навіть тоді, як карти биті.

Якщо вам одразу не вдалося побороти опонента, не впадайте в розпач: іншим разом пощастить. Покищо можете себе заспокоїти розмовами зі своїми однодумцями:

— Таж то такий дурень, такий невіглас!

— Пане колеґо, це трохи засміливо сказати, — спиняє вас однодумець. — Як не як, він має докторат!

— Меценасе, хіба ж ви не знаєте, що є два сорти дурнів: такі, що дурнями народжуються, і такі, що дурнями з університету виходять. Так оцей дурнем не народився, він вивчився на дурня.

З дипломами буває морока.

Часом опонент з політичної теми перескакує на особисту і починає так підступно-солодко: — Я захоплений вашою ерудицією! Та й не дивина: докторат з УВУ! А цікаво дізнатися, з чого маєте той докторат?

— Три тисячі долярів, — признається політик.

— Ну це я знаю, але з якої дисципліни?

З агностики. А дозвольте мені спитати, де ви дістали свій докторат?

— В Італії, в Помпейському університеті імені Везувія.

Кожний політик мусить бути добрим оратором, цебто, орати свою ниву, поки не виоре до кінця. Спинятися під час промови не можна, бо модератор може посадити на місце. Треба тримати на запас десятків зо два речень і жонглювати ними, поки знайдеш загублену думку. Наприклад: „Це все не вигадки, а фікція. Всі компетентні компоненти моїх опонентів консеквентно ідентифікують ці абсурди. За відсутністю абсентних моноскиптів тримаймося наших національних трагедій". Такою фразою можна й вовка злякати!

У наші модерні часи політика — не тільки спорт, а ще й надійна зброя. В українців, крім політики, є ще наша одвічна зброя — козацька шабля, якою ми махаємо на академіях, бо ми ще й досі воюємо з турками-бусурманами.

А ще з ким ми воюємо?

Наш національний гимн каже, що воріженьки й самі згинуть, як роса на сонці, то чого з ними боротись? Святе письмо й єпископи наказують нам любити ворогів. Ми так і робимо. З поляками ми тримаємо „солідарносць"; дехто не радить і з росіянами воювати — бож із ними ми творимо спільний фронт боротьби за звільнення народів СССР від росіян. І з жидами боротись не можна, бо то ж наші найкращі союзники. Якби Шевченко встав та побачив, як ми їх шануємо, він і свій вірш переробив би:

Перед паном Іциком
Ходить Іван цуциком.
І задком, і передком
Перед паном Іциком.

(Продовження буде)

День Сеньйора у Філядельфії

У вільному світі існує багато наших товариств, організацій, які проявляють свою діяльність у користь своїх регіональних чи політичних груп. Натомість загальногромадських установ небагато. До них треба зарахувати Український-Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії, найбільший на східньому побережжі, може навіть на північноамериканському континенті.

Діяльність філядельфійського Освітньо-Культурного Центру, як на це вказує вже сама назва, спрямована, в першу чергу, на плекання духових вартостей. Проте Центр не зупиняється лише на генеральній лінії своєї діяльности. Він вже два роки тому поставив перед собою ще одне амбітне завдання, а саме: звернути свою увагу на таку ділянку, в якій діє чинник гуманности, альтруїзму, філантропії. Мається на увазі старших віком осіб, головним чином тих, які не мають сім'ї, рідні, свояків. Щоб розвіяти їм оту осамітненість, розважити їх, постав при Центрі окремий Комітет Програми для Старших.

Цей Комітет у співдії з Імпрезовим комітетом улаштовують у неділю, 1-го травня ц.р., о год. 1-ій по полудні у великій залі Центру День Сеньйора з обідом, під час якого проходитиме мистецько-розвагова програма. У програмі виступлять: жіночий хор „Русалка" під мистецьким керівництвом Роксоляни Гарасимович; танцювальний ансамбль „Волошки" та Оксана і Ярослав Рудакевичі—гумор– сатира. Програму вестиме Марія Касіян, яка в цьому ділі має вже неабиякий досвід.

Побажанням було б, щоб на цю імпрезу заздалегідь голосилися охочі, щоб не повторився минулорічний День Сеньйора, коли в останній хвилині треба було доставити кількадесять крісел, бож на цю імпрезу приходять не тільки сеньйори, але і молодші за них, не згадуючи вже приятелів і знайомих сеньйорів. На щастя, попереднього року не було проблеми прохарчувати додаткову кількість гостей

• • •

У далекойдучих плянах УОК Центру є розбудова, бо неможливо помістити всіх тих, що хотіли б у ньому приміститися. Під сього дншню пору в Центрі, крім „Рідної Школи", яка займає 16 кляс, включно з дошкіллям, кімнати для дирекції школи, секретаріяту та вчительської кімнати, є ще там садочок, кімнати для молодіжних організацій, а поруч з тим є там Філія УМСтудії, Музичний Інститут, Домівка інженерів, обширна бібліотека Пласту і „Рідної Школи", Конференційна заля, заля для вправ ансамблю „Волошки" і їхньої школи народних танків, не згадуючи їхньої домівки та костюмерні. У Центрі міститься також базар Дори Горбачевської і, очевидно, помешкання для адміністратора Центру.

Український Освітньо-Культурний Центр розташований у живописній околиці, де багато зелені й простору, тому манить усіх знайти у ньому приміщення.

Вечорами, коли проїжджаєте повз будинок Центру, звернете увагу, що на великій паркувальній площі—авто біля авта, а в будинку світла. Там пульсує життя, здійснюється кожноденний плян праці—проходять лекції музики, танку, малярства; там навчається і гартується молода українська людина, а виховник сталить її характер.

Чому тепер іде посилена акція продажу льотерійних квітків? У проєкті, як вже сказано, розбудувати Центр, поліпшити сцену, тобто її освітлення, зробити велике фойє і ґардероби для публіки та вигідне місце для буфету. У пляні є теж будова заль, бенкетової і балевої, щоб наші гроші не йшли до чужої кишені, а залишились у нас.

Інтенсивно думається про фонди. Багатьом ця справа близька. З ціллю придбання фондів кожної суботи працює урухомлена кухня і буфет для учнів, учителів і батьків. Недавно місцеві актори дали бенефіс на потребу Центру.

У неділю, 1-го травня ц. р. відбудеться День Сеньйора в 1-ій год. по полудні. Комітет програми для старших спільно із Імпрезовим комітетом УОК Центру всіх увічливо запрошує.

ЯК

Праця відділів КУК в Онтаріо

З такою напрямною метою відбувались Загальні збори Провінційної Ради КУК-Онтаріо 12-го березня ц.р. у розкішних приміщеннях Онтаріо Плейс над озером Онтаріо з цілоденною програмою.

Учасники Зборів—це голови відділів КУК: інсп. І. Бойко—Гамілтон; Омелян Гаврилишин—Ст. Кетринс; д-р Є. Рослицький—Лондон; д-р О. Рудзік—Торонто; мґр Б.Сірський—Оттава; Павло Соляр—Веланд; заступники голів: дир. П. Михайлишин—Тандер Бей; А.Політика—Ошава; Юлія Стойко—Віндзор; представники організацій, преси, радіо й телевізії та гості-громадяни, які цікавляться усіма діями українського життя.

Загальні збори розпочато молитвою, яку перевів митр о. Ю. Ференців. Від Централі КУК привітав присутніх д-р О.Рудзік, заступник президента Центалі КУК, після чого прочитано письмові привіти від сенатора П.Юзика, І.Яремка та Товариства Українських Інженерів Канади.

До ділового і й успішного переведення Зборів спричинився голова Президії, заслужений громадський діяч, інж. М.Барабаш. Членами Президії були: інсп. І. Бойко, голова Відділу КУК у Гамілтоні, заступник голови, та Маркіяна Гузар, секретар.

Звіти уступаючої Управи, Комісій Шкільництва й Культури ПРО КУК, та усіх відділів КУК Онтаріо були заздалегідь видрукувані і роздані присутнім головам і делеґатам Відділів КУК при реєстрації.

Окремо звітував тільки представник ПРО КУК у Оттаві мґр Б.Сірський, подаючи перебіг дії окремого комітету в справі найновішої „Мапи мов світу й Канади" М.Ялдена, що увінчалась успішним перевиданням цієї мапи із включенням української мови. Він також підкреслив важливість преставництва Централі КУК у столиці Канади та координації відзначення 50-ої річниці штучного голоду в Україні.

Після коротких доповнень звітів уступаючої Управи та короткої дискусії над проробленою працею, зокрема: поширення українознавчих студій на університеті Йорк, „Фестиваль Живого Слова" та Українських Днів в Онтаріо Плейс, на пропозицію контрольної комісії уділено абсолюторію з признанням.

Голова Номінаційної комісії мґр О. Хабурський, запропонував склад нової Управи, над чим працювали теж мґр І.Волошин, д-р Ю.Даревич, дир. Б.Кульчицький і Тамара Чорна, що прийнято одноголосно делеґатами Відділів КУК. До нової Управи ввійшли: П. Глібович, голова; Т.Волошин, О.Рудзік, Я.Соколик—заступники голови; В.Яріш, Т. Чорна і Б. Кульчицький—члени управи; голови Комісій: Культури—О.Глібович і шкільництва—Е.Рослицький.

Під час полуденку, господарем якого був адв. С. Фроляк, промовляв прокурор провінції Онтаріо Рой МекМертрі, який заявив, що в короткому буде впроваджений закон щодо охорони спадкоємств канадських громадян, як протидію супроти присвоювання їх урядом УССР. Подяку разом із подарунком (писанкою) склав делеґат із Тандер Бей Петро Михайлишин.

Тут також нагороджено почесною грамотою декана Йоркського університету, проф. Г.Каплана, за його позитивне ставлення у поширенні українознавчих студій при цьому університеті. Проф. Каплана представив професор Йоркського університету д-р Ю.Даревич, а при кінці голова ПРО КУК вручив гарно оправлену грамоту українською і англійською мовами. При цій нагоді голова-елект Комітету Українок Канади Маруся Підкович передала від Відділу Торонто пожертву на фонд українознавчих студій в сумі 200 дол. Д-р В. Іваницький зголосив готовість подарувати копію погруддя пам'ятника Т.Шевченка в Арґентині для Йорк університету, якщо знайдеться відповідне приміщення для цього.

Обідову зустріч звеличали своєю присутністю Преосвящений Владика Ізидор Борецький, митроф. о. Юрій Ференців та діячі канадського політичного світу—Юрій Шимко, Ал Колин й інші.

Стоять (зліва) Владика Ізидор Борецький, Рой МекМертрі, прокуратор Онтаріо; д-р Петро Глібович—голова ПРО КУК-Онтаріо; мґр Борис Сірський, голова КУК-Оттава

Д-р Петро Глібович (зліва) вручає грамоту проф. Гарольдові Каплановi, деканові університету Йорк

Першою з пополудневих сесій була інформативно-пресова, модератором якої був Борис Сірський, а доповідачем Віктор Малярик, директор пресового бюро газети „Ґлоб енд Мейл" у Монтреалі. Він поділився своїм досвідом про позитивні й неґативні способи інформацій про українські справи на сторінках англомовної преси. Доповідь викликала цікаву дискусію, в якій, між іншим, згадано про полеміку в місцевій пресі міста Брентфорду в справі заборони вивішування українського прапора на міській ратуші в день Української Соборности й Самостійности.

Наступними сесіями (шкільництва й культури) проводила Оксана Соколик.

Голова Комісії Шкільництва д-р Є.Рослицький, коротко згадавши про щорічний Фестиваль Живого Слова й Учительські Семінарі, повів жваву й глибоко продуману мову про сучасний загрозливий стан українського шкільництва в провінції Онтаріо. Він обґрунтовував свої побоювання щодо майбутности рідношкілля статистичними даними. Його щира турботливість передана в тоні виголошення доповіді та такий же заклик до рятування українського майбутнього затурбовала присутніх у часі дискусії, а шановний гість із Філядельфії д-р Микола Ценко підсилив акцію д-ра Рослицького щедрим датком у сумі 500 амер. дол., заявляючи, що після 10-ох інших жертводавців на цю ціль він пожертвує ще 500 дол. У продовженні дискусії над проблемою високошкільних студій зголосив свою пожертву на поширення студій українознавства при університеті Йорк добродій із сусіднього Гамілтону, голова місцевого Відділу КУК інсп. Іван Бойко, в сумі 500 дол.

У доповіді голови Комісії Культури з'ясовано важливість людської сили в протиставленні до мільйонових фондів інших народів у праці для збереження рідної культури, а в першу чергу приєднання молодих професійних сил до культурно-громадської праці. Старші ж повинні тримати канву тяглости усіх спроб молодих людей, які часто не мають терпеливости у праці на довшу мету, і не повинні відмовляти помочі молодшим пере́ємцям громадського тягару.

Під час вечері виголосив доповідь головний дорадник міністра культури й громадянства провінційного уряду Онтаріо, Мирослав Дяковский, який навів ряд доказів великих змін у культурно-суспільному житті Онтаріо під впливом політики багатокультурности та висловив кілька порад для одержання різних "ґрентів". Йому подякувала Ірина Вжесневська, голова Відділу Комітету Українок Канади.

У дальшій програмі вечора вручено листи признання особам, які своєю працею причинились до розбудови виховно-культурної ділянки нашої провінції. А саме: інспектор шкільництва Іван Боднарчук,—автор шкільних підручників і заступник голови Комісії Шкільництва ПРО КУК; Богдан Федчук—видавець і автор згадок для дітей шкільного віку; Володимир Васів—довголітній голова Відділу КУК (Ошава), продуцент фільмів із українською тематикою, основник і фундатор Дому для Старших; Богдан Микитюк—довголітній голова Української Іміграційної Служби й невтомний опікун нових імігрантів-українців у Канаді; квартет „Верховина"—30-річна праця в ділянці естрадного мистецтва; Оксана Бризгун-Соколик—безкорисна праця в пропаґуванні культурної діяльности дорогою преси та доповідей у різних громадах Онтаріо.

Молитвою, яку проводив митр. о. Ю. Ференців, закінчено цілоденну програму Загальних зборів Провінційної Ради КУК Онтаріо. Зборів, які стали ще одним середником зближення голів і делеґатів відділів КУК, а тим самим і їхніх громадських організацій

Провінційна Рада
Комітету Українців Канади
Онтаріо

Гідні наслідування

Цьогорічна погода на Фльориді дуже химерна. Гості та мешканці славного вже Ворм Мінерал Спрінґс невдоволені, нарікають і вичікують кращої погоди. Найбільше популярна тема на „калабані", як популярно називають Озеро Юности— це погода: „Не знати, чи буде завтра гарно?"

Одне стійке у цьому клаптику української землі—це Культурний Осередок цієї громади. Подиву гідну працю провадить невеликий гурт людей. Жінки, крім постійного виготовлення вареників, випікають бабки, маківники тощо, а гості розкуповують і розкошуються смаколиками.

25-го і 26-го березня ц.р. відбувся тут базар, а при цій нагоді було влаштовано виставку народного мистецтва. Культурно-освітня секція Осередку справді доклала всіх старань, щоб виставку поставити на високому рівні. Стіна була прикрашена кількома стилевими рушниками та серветками, а на трьох столах, накритих дуже гарними скатертями, були вміло розложені предмети народного мистецтва. На середньому столі пишались короваї, паска та писанки. На іншому—стилева гуцульська кераміка, а на останньому—чудові гуцульські інкрустовані дерев'яні вироби. Окрему групу творила кераміка у трипільському стилі.

На лаві було багато подушок, вишиваних узорами з різних областей України. Окрему увагу звертав на себе ориґінальний борщівський одяг. Він захоплював відвідувачів, між якими були численні американці. Цілість виставки мала незвичайно естетичний вигляд. Видана Культурним Осередком св. Андрея летючка англійською мовою дала короткі, цікаво зредаговані пояснення про Україну.

Уся праця Осередку проходить у дійсно соборному дусі, що могло б служити прикладом нашим громадянам. Віримо, що соборницький дух втримається якнайдовше у цій малій, але гідній наслідування громаді, яка доказала, що українці різних віроісповідань можуть спільно молитися Богові, а різних переконань—можуть жити в згоді.

Христина Навроцька

АЛЬМАНАХ НА 1984 РІК

Як і кожного року, у цьому часі редакція щоденника „Свободи" розпочинає підготовчу працю на майбутнім Альманахом-Календарем, що в 1984 році буде мати своєю головною темою 90-річчя Українського Народного Союзу. Вже тепер просимо авторів, які бажають бачити свої статті, есеї, оповідання, поезії, художні нариси чи репортажі надрукованими в „Альманаху УНС 1984", готувати такі матеріяли. Реченець надіслання їх до редакції „Свободи" - не пізніше 15-го червня цього року. — Ред.

Виставка творів української мисткині

Виставка малюнків і рисунків Ліди Боднар-Балагутрак відбудеться в О'Кейн ґалерії при Гюстонському університеті від 9-го до 27-го травня ц.р. Відкриття відбудеться в ґалерії 12-го травня ц.р., від 7-ої до 9-ої год. вечора.

Ця виставка є першою індивідуальною виставкою малярки Лідії Боднар-Балагутрак в Гюстоні. На виставці буде 27 нових праць, майже всі праці виконані на протязі минулого року. У всіх образах домінує людська постать. Постаті, композиції інтерпретативно– реалістичні. Малярка зосереджується на експресивности облич і загальних поз.

Л.Боднар-Балагутрак закінчила студії в Кент Стейт університеті в Огайо та в Джордж Вашінґтон університеті в Вашінґтоні, Д.К., отримала ступінь маґістра мистецтва в 1977 році. Від

„Комплекс Мадонни".

1977 року, коли переїхала до Гюстону, вчила мистецтво в Сан Ясінто коледжі та в Гюстонському університеті. Л. Боднар-Балагутрак часто бере участь в багатьох мистецьких компетиціях і групових виставках. В березні 1983 року її малюнок „Комплекс Мадонни", олія, виграв перше місце в Крайовій компетиції малювання і рисування. Членом жюрі була відома мисткиня Джанет Фіш з Ню Йорку.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого церковного БАТЬКА

бл. п. Архиєпископа Владики

ВАРЛААМА

який відійшов у Вічність 30-го квітня 1982 року
буде відправлена

ПАНАХИДА

о год. 11:30 ранку
в церкві св. Миколая в Рочестері, Н. Й.

•

Глибоке співчуття Його Родині складає
УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА
СОБОРНОПРАВНА ЦЕРКВА СВ. МИКОЛАЯ в РОЧЕСТЕРІ

•

Просимо про молитви за Його Душу.
ПАРАФІЯЛЬНА УПРАВА
ПАВЛО ПРОКОПЕНКО, заступник голови
Парафіяльної Управи

Головний Комітет Теребовлян

ділиться сумною вісткою,
що 25-го квітня 1983 р., після короткої недуги,
помер на 87-му році життя, наш Земляк

бл. п.

ІВАН КОНСТАНКЕВИЧ

•

Родині Покійного висловлюємо наші глибокі співчуття.

ПОДЯКА

Дня 11-го березня 1983 року, відійшла у Вічність
наша Найдорожча Дружина, Матір і Бабуня

бл. п.

Софія з Терешкевичів Татомир

Всім, що вшанували світлу пам'ять Покійної в часі похоронних обрядів і поспішили з виявами глибокого співчуття складаємо найсердечнішу подяку.

Дякуємо Впр. о. митратові д-рові Василеві Макухові за похоронні відправи й за глибоке змістом слово в церкві і під час тризни та п. Ів. Головці за гарний спів в часі всіх відправ. Ми вдячні за прощальні слова під час Парастасу: п-ні Ярославі Лабці й п-ні Людмилі Сердюк від 11-го Відділу СУА в Трентоні, д-рові Іванові Скальчукові від ЗУАДК, мґр. Миронові Утрисков від Головної Управи Т-ва „Бойківщина", мґр. Миколі Турецькому від Відділу Т-ва „Бойківщина" в Ню Йорку й п-ні Іванні Петик подрузі Покійної.

Ми дякуємо п-ні Брониславі Мельник з Монтреалю за прощальне слово на цвинтарі, а п-ні Оксані Бережницькій та мґр. Іванові Костюкові в часі тризни. Дякуємо п. Андрієві Галайдіді за керування порядком під час Парастасу, проф. Андрієві Мельникові за ведення тризни й п. Романові Городиському за слова подяки від родини. Щире спасибі Паням з трентонського Відділу СУА, що за жертвенною допомогою близьких знайомих Покійної влаштували дбайливу післяпохоронну тризну, а секретарці цього ж Відділу п-ні Богданні Осадці за переведення збірки пожертв.

Ми вдячні д-рові Леонідові Рудницькому за теплу згадку про Покійну на радієвій програмі „Голосу Мирян".

Дякуємо Всім, що вшанували Покійну вінками й квітами, а зокрема Цим, що зложили щедрі пожертви на різні цілі.

На Т-во Св. Софія:

$100.00 — Остап Татомир; $50.00 — Б. Мельник; по $25.00 — О. Бережницька, Д. Кузик; по $20.00 — І. і С. Головка, М. Гординська, Ю. і У. Головчак; по $10.00 — І. і С. Дзіндзюра, М. Флюнт, Б. і М. Луців, Е. Михайлович, О. і І. Сеник, д-р І. Скальчук, І. Петик.

На Український Музей:

По $100.00 — Ол. Татомир, Х. і А. Мельник; по $50.00 — Л. і Р. Городиські, М. і д-р О. Лукасевич; по $30.00 — М. і В. Голубінські; по $25.00 — Г. і І. Костюк; по $20.00 — д-р Б. Корчмарик, І. і Б. Козак, І. і П. Курилас; по $10.00 — Д. і д-р Т. Самотулка, Р. Мицик, М. і З. Спірали, Ґулай, С. Потоцька, Я. Корчмарик, І. і А. Турчин, В. і д-р Т. Сендзік, М. і М. Глушок, Е. і С. Новаківські, О. Дубик, Д. Кузик, Н. і Р. Кузик, С. і І. Головка; по $5.00 — А. і М. Бойцун.

На Видавничий Фонд „Нашого Життя":

$15.00 — 19 Відділ СУА в Трентоні; по $10.00 — Я. і Я. Лабка, Б. і М. Осадца, Е. Панасюк, Л. і В. Сердюк, О. і І. Микитин, Л. і В. Мриглоцькі, М. і О. Мицик, В. і д-р З. Ґіль, Ю. і Д. Надраґа, Ю. і А. Галайдіда, Н. Юрчинська, М. і З. Городиські.

На Український Гарвард:

$50.00 — Я. і Л. Татомир; $25.00 — Е. і М. Турянський; $20.00 — В. Коропей; $10.00 д-р З. і М. Городиський.

На Видавничий Фонд „Бойківщини":

По $25.00 — М. і Г. Утриско, М. Турецький; по 10.00 — д-р П. і І. Федорів, С. і О. Лукасевич, Я. Татомир, Ол. Татомир.

На ЗУАДК:

$10.00 — Ф. і М. Петрик.

На Заупокійні Служби Божі:

55 пожертв в ЗСА й Канаді. В 40-ий день смерти відправлено Заупокійні Служби Божі в Торонто і Маркгам у Канаді та в Трентоні, Філядельфії і Денвер у ЗСА.

Разом всіх пожертв $1,720.00

Хай Всевишній нагородить Вас щедрими ласками за доброту Вашого серця.

Муж — ОЛЕКСАНДЕР
І РОДИНА

...хай буде воля ТВОЯ!

Повідомляємо всю Рідню, всіх Друзів і Знайомих,
що ГОСПОДЬ БОГ відкликав до себе у Вічність

бл. п.

МАРІЮ із СТЕРНЮКІВ ВІТОШИНСЬКУ

після важкої недуги, в суботу, дня 9-го квітня 1983 р., заосмотрена Святими Тайнами, в 71-му році свого трудолюбного, своїй Родині присвяченого життя, до вічної радости.

ПОХОРОН Дорогої Покійниці відбувся у Відні в четвер, 21-го квітня 1983 року.

Прибиті горем:
муж — д-р ЮРІЙ АЙТАЛЬОВИЧ
ВІТОШИНСЬКИЙ з Вітошинець
сини, невістки та внуки:
д-р ТЕОДОР і мґр ЛІЗІ
д-р ЛЕО і проф. ЕЛЄОНОРА
ЮРІЙ
НІКІ, ХРИСТОФ, СТЕФАН, АНДРІЙ, ІРА
І ЮРЧИК

Слово...

(Продовження зі стор. 1)

своїй хаті і на своєму полі. До цього потрібно було створити засоби самооборони як вияв спротиву проти столітньої неволі і рабства.

Минулого року ми згадували постання Української Повстанської Армії, що була всенародною збройною силою у боротьбі проти наїзників за самостійну державу і своїм геройством та жертвою крови на вівтарі любови Бога і Батьківщини творила легендарний прямо епос ще довгі роки після закінчення війни. В 1943 році у складній воєнній ситуації на нашій землі витворилася нова можливість творення наших військових формацій з модерним військовим вишколом, і постала Українська Галицька Дивізія, яка під кінець війни стала основою Української Національної Армії як її Перша Дивізія, в склад якої входили вояки з усіх українських земель. Продовжуючи славну традицію Українських Січових Стрільців, на зміну батькам йшли їхні сини, щоб з поміччю св. Юра і Пречистої Матері ,,підняти червону калину" — символ потоптаної нашої Батьківщини. Їхня ціль не була будувати ,,нову Европу" чи служити новому наїзникові, а у слушний час на згарищах обидвох імперій творити свою нову державу. Про це виразно говорять історичні документи і знають ті, проти кого ця військова частина була поставлена.

Цього року клонимо наші голови перед тими, що в молодечому запалі голосились добровольцями, щоб здобути для свого народу те, чого століттями не змогли здобути для своєї Батьківщини їхні батьки і прадіди. Багато з них віддали своє життя на фронті у бою під Бродами і по різних країнах свого відступу на Захід. Перед собою мали вони єдину ціль — воля своєї Батьківщини, без всякого ворога і супостата в ній. Хоч їхнє становище було безвихідне, вони не захитались доостанку, і це вміли оцінити ті, що їх гуманно прийняли в свій полон. Сьогодні по всіх поселеннях вони далі є прикладом вірности Україні, любови до неї і своєї вірности найвищим ідеалам, за які вони боролися зі зброєю в руках.

Був би нікчемний нарід, коли б не шанував своїх героїв, своїх вояків, що хотіли для нього волі, щастя і добра і за це готові були віддати і своє життя. Кожний народ будує пам'ятники для загинулих у війнах; у кожній державі є пам'ятники ,,Невідомому Воїнові"; кожний нарід згадує з вдячністю тих, які дали себе в жертву за нього. Робім це постійно і ми, як робили досі. Нехай згадка про Українську Галицьку Дивізію живе постійно з нами як велике свідоцтво наше перед народами, що ми прагнемо волі, державности і за це готові на найбільші жертви, щоб правда, справедливість і мир були і на нашій землі, яку дарував нам Бог. Згадаймо щирими молитвами усіх загинулих за волю України і її Церкву. Працюймо так, щоб їхня жертва не була тільки спомином для нас, але бажанням здобути те, за що вони загинули. Шануймо великі дні нашої історії, щоб від них учитись: ,,Пом'янув я дні давні і повчився з усіх діл Твоїх" (ПС. 142, 5).

Благословення Господнє на Вас!

Йосиф
† Патріярх і Кардинал

Дано в Римі
при патріяршому соборі Св. Софії,
дня 15-го квітня, 1983 року.

Концерт...

(Продовження зі стор. 2)

Виконання було бадьоре і з повною вервою. ,,Косар" Людкевича (слова Шевченка) звернув на себе увагу дещо іншою, повільнішою, цікавою інтерпретацією. ,,Огні горять" авторства Воробкевича- Людкевича (слова Шевченка) випав навіть краще. Ця пісня зі своєю глибокою настроєвістю ніколи не може пройти непомітно в програмі кожного концерту. Всі солісти, як І. Павлічка, І. Кушнір, а далі — О. Татунчак, проявили себе з додатньої сторони. ,,Закувала" Ніщинського — цим разом — хорові не зовсім вдалася. Короною всенького концерту залишилася пісня, яка, хоч і любовна, могла мати навіть і деякі пов'язання з дорогою пам'яттю про Задорожного: це перлина творчости Б. Кудрика, дуже контрастна пісня до чарівної зворушливої поезії Б. Лепкого ,,Часом я тужу за тобою". Власне ті тихі і ніжні слова в чарі тужливої мелодії, а там громово-розпачливе фортіссімо, то знову лірично-резиґнаційне закінчення з мажорним задушевним акордом цієї пісні, зворушують до глибини душі слухача.

Спів ,,Прометея" нагороджувала публіка ентузіястичними оплесками, які вкінці перейшли в бурхливу овацію.

В цілому — це був оригінальний і гарний концерт.

Теодор Терен-Юськів

Над Райном згадали М. Шашкевича

Ніде на поселеннях і цілком певно в Україні ще не згадали 140-літній ювілей смерти пробудника Галицької України Маркіяна Шашкевича. За нашими організаційними й особистими ювілеями ще живучих осіб, це, мабуть, такий ,,непомітний", що мало де збираються його відзначати, хоч дата ще перед нами — 7-го червня.

Але знайшлося місце і люди, де вже цей ювілей відзначили і зробили це гідно. Не у Вінніпеґу, де є пам'ятник і заповідник М. Шашкевича, не по наших семінаріях, де найкраще б годилося такий ювілей влаштувати (хоч віримо, що думають про це у згаданих осередках), але у глухій і забутій східній Франції, де, здавалось би, й українців нема. Українська преса мало пише, а рядовий громадянин з ,,української Америки чи Канади", мабуть, і не чув про якусь українську суспільно-культурну діяльність у далекому Страсбурзі.

Вже понад 30 років працює тут український католицький священик о. Павло Когут, що справді таки є всім для своїх розсіяних в кількох областях вірних. Він — організатор щорічних дитячих літніх осель, курсів молоді, ініціятор зустрічів, культурних імпрез, виступів своїх і чужих ансамблів, зв'язковий до наших приятелів — французів, люксембуржців, німців, будівничий українських осередків — в Меквілері і Люрді, молитовниць тощо, а понад все-відданий пастир для всіх, старших і молодших українців, та тих, які пристають до нас з симпатії чи через мішані подружжя.

Також майже 30 років працює в цій же частині східньої Франції о. Іван Лужецький з осідком у Мецу, але через недугу його душпастирська й організаційна праця послабла; він натомість пише цінні релігійні книги і тим виконує свою священичу службу. Від кількох років співпрацює з о. П.Когутом молодий священик, народжений у Франції, о. Михайло Длубак. Хоч є ще кілька інтеліґентів серед українців у східній Франції, але вони не присвячуються цій праці повністю, а лише принагідно. Вся праця спочиває на плечах священика. Організувати цю громаду, розсіяну кількома родинами по різних осередках, колись важливих гірничих центрах, де наші люди починали свою працю під землею, а тепер майже всі вже на пенсії, не легко. Але витривалість, посвята, власний приклад праці і добре ставлення до всіх людей, дають висліди. Отцеві допомагають наші добрі люди. Допомогли збудувати й утримувати прекрасний осередок у місцевості Меквіллер, де відбуваються літні оселі, зустрічі, де є каплиця, перебувають Сестри Служебниці. Допомогли й далі допомагають розбудовувати релігійно-культурний осередок в Люрді, що його співініціятором і головним будівничим є о. П.Когут (поруч відданого о. В.Прийми). Там також перебувають Сестри Служебниці. Чоловіки, жінки різного віку, молоді, що розмовляють або вже й не розмовляють українською мовою, на заклик отця Павла відгукуються і йому допомагають, бо знають, що це для них. Вони є кухарками і прибиральницями в оселі, майстрами церкви, працівниками в городі, водіями, прислужащими в церкві.

Це ми бачили на зустрічі українців східньої Франції у Сртасбурзі 26-го березня 1982 року. На заклик душпастирства зібралося з різних місцевостей, а навіть із прикордонних осередків з-поза Франції — Німеччини, Швайцарії і Бельгії, сотні людей потягами, власними машинами чи автобусами. На Архиєрейській Літургії в церкві св. Івана було понад 800 осіб, а до залі в підміському Нойдорфі прибуло ще також понад 700 учасників. Їх усіх о. Павло і його ,,апарат" нагодував, привітав, тепло зустрів. На обідній гостині, що її вшанував новопоставлений екзарх Владика Михайло Гринчишин, ЧНІ, були й французькі та з інших етнічних спільнот гості. Велику групу становили члени хору із Сарщини, усі німці, що співали нашу літургію. Цей хор, надхненником якого є о. Когут, вибивається справді на гідного конкурента голляндського Візантійського хору в Утрехті. Літургію співали чудово, а я вже мав нагоду чути цей хор перед роком на концерті в Римі на пошану Патріярха Йосифа і з ориґінальною програмою ,,З піснею по Европі", де німецькі хористи виконували репертуар десятьома мовами, при чому переважали українські пісні.

Саме ця зібрана публіка українців з різних осередків, старших і молодих, декого із запрошених гостей, людей, що в тутешніх умовах рідко зустрічаються і чиї зустрічі тим більше є захоплюючими, становила те людське тло, на якому величаво відзначено М.Шашкевича. А тому що це був місяць березень та що в цій частині української діяспори ще зберігається добрий звичай влаштовувати березневі шевченківські дні, присвячено це зібрання також Кобзареві України, Шевченкові. Небуденність свята вчинив приїзд з далекого Торонто дівочий хор ,,Веснівка", який дав головну частину мистецької програми.

У по береги виповненій залі, де ще перед півгодиною відбувався спільний обід і звідки дослівно за кілька хвилин зникли столи і були розставлені крісла, розпочався концерт. ,,Веснівка" під дириґентурою талановитої дириґентки Квітки Зорич-Кондрацької при акомпаньяменті Зені Кушпети врочисто проспівала ,,Заповіт". Після цього хор виконав низку композицій головно на слова Т. Шевченка.

Співачка з Парижу Одарка Мазурик у супроводі музичного ансамблю бандуристів із Сошо проспівала безсмертну Шашкевичеву ,,Цвітку", а потім ряд народних і сучасних пісень. Була також рецитація Шашкевичевих поезій у виконанні учасниці торонтонського хору. Автор цих рядків виголосив по-французькому і українському святочне слово, поєднуючи обидвох народних велетнів й усучаснюючи їх заповіт для нас сьогодні, в Україні і розсіянні.

У другій частині виступав знову хор ,,Веснівка". Біля сорок молодих співачок, що на цей раз виступили в стилізованих гуцульських костюмах, дисципліновано і ніжно, з витонченою мелодійною технікою, представили публіці цілу ґаму українського хорового мистецтва — від клясичних композицій до сучасних, від народного тужного до веселого репертуару. Деякі речі заранжувала для хору піяністка З.Кушпета. Виступ дівочого хору ,,Веснівка" був справді подією для українців східньої Франції. Старші були захоплені, бо рідко коли їм приходиться почути таке виконання української пісні, а молодші ще й тому, що ствердили, який високий рівень може знайти українська музична культура. Маю враження, що цей концерт підсилив гордість і прив'язання до свого у вроджених у Франції українців, серед яких було чимало підлітків.

Як звичайно таку імпрезу закінчують національним гимном, але він прозвучав не так рутиново і банально, як це буває не раз по наших великих осередках в Америці, але врочисто, гордо і піднесено. Співала ціла заля, а недалеко від мене я виразно чув голос і вже зфранцужену вимову підлітків, що підтягали ,,Ще не вмерГла...".

Отець П.Когут під кінець сказав кілька слів, хоч ніяк не обрядових. Зворушливо подякував усім за те, що вони причинилися до так врочистого відзначення Шашкевичевих і Шевченкових роковин. Присутність Владики Михайла, його слово у церкві, його перша візита серед своїх вірних у східній Франції чудово поєдналися із поклоном Шевченкові і Шашкевичеві. Приїзд хору з Торонто — це наче справжня ,,Веснівка", заповіджена галицьким поетом, що ,,скрасила весь український луг" і пригорнула до себе чаром української пісні широко розкинених по світі українських земляків. Висловив о. Павло радість, що наші люди чуються солідарними, працюють і горнуться до своєї Церкви і культури. У своєму оптимізмі також сказав цей народний працівник, що таких зустрічей буде в нас чимало, якщо матимемо у наших серцях Шашкевичеву віру і любов до свого.

Василь Маркусь

І. Хомко...

(Продовження зі стор. 1)

тим Стейтовим Дням активісти Округи пізнали більше союзових діячів Надгадсонської, Нюаркської і Пертамбойської Округ. Всі спільно роблять корисну працю для УНСоюзу і української справи. На закінчення свого звіту І. Хомко подякував цілій Управі за співпрацю.

Касир І. Блиха подав, щок загальний прихід був 475.48 дол., розхід 226.28 дол., сальдо на день Зборів є 1,396.47 дол. Тому що І. Блиха є також фінансовим секретарем 42-го Відділу, він закликав членів всіх відділів, щоб допомагали організувати нових членів. За Контрольну комісію у відсутності голови звітувала Варвара Тижбір. Вона заявила, що вже 12 років сповняє ролю члена Контрольної комісії і радо працює для УНСоюзу. Відтак дала внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Абсолюторію уділено одноголосно і приступлено до вибору нової Управи. В голосуванні вибрано ту саму Управу з тим, що Петрові Головачукові, довголітньому фінансовому секретареві 42-го Відділу, надано титул почесного голови Округи, а Анна Макар ввійшла до Управи як вільний член.

Головний секретар В. Сохан привітав учасників нарад від Головного Екзекутивного Комітету та склав ґратуляції Окружній Управі за виконану працю і перевибір на черговий рік. Опісля він розказав про багатогранну діяльність УНСоюзу, подаючи точні інформації про рух і стан членства, фінанси, працю Видавництва із ,,Свободою" та ,,Українським Тижневиком", про Українську Будівлю та Союзівку. В. Сохан згадав про працю УНСоюзу для вшанування жертв голоду та про спеціяльне видання ,,Українського Тижневика," як теж про підготовку до відзначення 90-ої річниці ,,Свободи", 50-ої річниці ,,Українського Тижневика", 30-ліття ,,Веселки" і таке ж 90-ліття УНСоюзу, яке припадає на 1984 рік, та заохочував чотири Округи стейту Ню Джерзі спільно відзначити ці річниці.

Старший обласний організатор В. Оріховський звернувся до секретарів, щоб вони поділилися досвідом своєї праці, бо головна ціль для росту УНСоюзу — це приєднати якнайбільше число нових членів. Він вказав на деякі труднощі, але при добрій волі і розумінні того, яку ролю відіграє УНСоюз, кожний свідомий українець повинен бути його членом. УНСоюз є твердинею українського організованого життя. В. Оріховський поґратулював І. Хомкові за перевибір та передав привіт учасникам від голови Нюаркської Округи Юліяна Баранюка.

Після доповідей забирали слово: В. Мочула, Михайло Тижбір, І. Блиха, І. Хомко, В. Марущак та інші. В. Мочула сказав, що він від доповідачів довідався про багато гарних речей, але хотів би краще поінформувати про це, що робить Союз. М. Тижбір вказав, що УНСоюз повинен виплачувати більшу дивіденду від виплачених грамот, бо це може улегшити організування нових членів. І. Блиха домагався, щоб членам, які виплатили свої грамоти, а є в такому віці, що вже не можуть більше брати забезпечення, дати можливість діставати ,,Свободу" по ціні, що їх дістають активні члени. І. Хомко сказав, що 90-ліття ,,Свободи" 50-ліття ,,Українського Тижневика" і 30-ліття ,,Веселки" постараються відсвяткувати чотири Округи стейту Ню Джерзі. В. Марущак звернув увагу на те, що УНСоюз добровільно зрікся своєї громадської праці по громадах в користь нових організацій і те добровільне зречення відчуває українське організоване життя.

В. Мочула порушив дві важливі справи: 50-ліття штучного голоду в Україні і 300-ліття звільнення Відня від турецької облоги 1683 року, де українські козаки і Юрій Кульчицький відіграли головну ролю.

По короткій дискусії рішено виплатити 50 дол. до Громадського Комітету Голоду і 50 дол. на видання книжки, яка вийшла у Відні.

В. Сохан і В. Оріховський дали вичерпні відповіді і пояснення до заторкнених в дискусії питань

Нововибраний голова І. Хомко подякував В. Сохановi і В. Оріховському за їх участь у Зборах і привітав вибраного почесного голову Округи П. Головачука та попросив всіх на перекуску, яку приготовили: А. Марущак і А. Хомко.

Нова Управа діє в такому складі: П. Головачук — почесний голова, І. Хомко — голова, Г.Клименко — заступник голови, В. Марущак — секретар, І. Блиха — касир, Теодор Ковалик — організаційний референт, В. Мочула — пресовий референт; вільні члени — Анна Макар і Іван Бурній; Контрольна комісія: Павло Войнів — голова, В. Тижбір і Володимир Оліярник — члени.

Проф. Б. Сацюк...

(Закінчення зі стор. 1)

мою докторської дисертації проф. Олени Сацюк було порівняння постатей козака, ґавча й ковбоя в їхніх національних літературах.

Після закінчення студій 1969 року молоде супружжя разом з сином-одинаком Данилом переїхали до Ґейнсвіллу, Фльорида, де д-р Сацюк отримав посаду професора порівняльної лінґвістики в романських мовах та еспанської мови у Фльоридському університеті, де вже в 1972 році став головою Комітету програми студій лінґвістики та членом інших важливих комісій академічного характеру. У цьому університеті проф. Сацюк зорганізував ориґінальний симпозій міжнародного характеру з ділянки еспанської лінґвістики та прочитав низку доповідей з ділянки своєї спеціялізації, які появились в збірниках окремих конференцій та наукових періодичних виданнях.

В 1976 році родина Сацюків переїхала до Сан Жерман в Пуерто Ріко. Тут в Міжамериканському університеті д-р Б. Сацюк обняв посаду професора еспанської мови та порівняльної лінґвістики, а д-р Олена стала надзвичайним професором еспанської літератури, викладаючи також предмети з порівняльної літератури романських літератур. В часі своєї праці, займаючи кожного року все вищі позиції в університетській ієрархії, проф. Сацюк являється першим професором пуерторіканських університетів, який ввів курс української мови у високій школі того острова. У своїй науково-дослідницькій праці проф. Сацюк має за собою цілий ряд розвідок та статтей на теми еспанської та української мов і є також співредактором двох збірників-симпозіюмів. В пуерторіканських високошкільних колах професори Богдан і Олена Сацюки відомі не тільки як поважні вчені — викладачі й дослідники, але й як українці, і різні прийняття в їхньому гостинному домі завжди відзначаються вмілим показом багатої української культури та ширенням доброго українського імени. На американському материку всі троє Сацюки активні пластуни і беруть участь у пластових зустрічах, з'їздах чи радах ,,Лісових Чортів".

Українській громаді, зокрема високошкільній молоді, Сацюки добре відомі зокрема під час їхніх студій; вони весь час були в проводі студентських громад Чикаґо, Урбани, ТУСМ-у й нарешті СУСТА; в останному Б. Сацюк, був довгі роки головою, чи членом управи, а Олена Сацюк була головним редактором відомого журналу ,,Горизонти" впродовж семи років, Сьогодні займають вони окремі пости в крайових і міжнародних наукових орґанізаціях по своїй спеціяльності та являються водночас членами НТШ та інших українських товариств.

Міжамериканський університет — це приватна висока школа, що її заснував в 1912 році презбитеріянський місіонер Вілліям Гарріс, як політехнічний інститут. Сьогодні університет розрісся до вісьмох окремих кемпусів, нараховуючи понад 32,000 студентів, являючись найбільшим приватним університетом в Пуерто Ріко. Свій початок виводить цей університет з Сан Жерман, де має свій осідок найстарший його кемпус.

Всегромадський Комітет вшанування жертв голоду у Бриджпорті

В середу, 30-го березня ц.р., в Бриджпорті, Конн., в 6-ій год. вечора в залі української православної парафії Св. Тройці відбулися сходини, що їх заініціював Анатолій Фалько, для створення Всегромадського Комітету на терені цього міста та околиць, щоб вшанувати сім мільйонів жертв, що загинули від голоду,штучно створеного червоною Москвою в 1932– 33 роках в Україні. На сходини зібралися представники від 12-ох українських установ і організацій, включно з отцями настоятелями. Відкрив сходини молитвою парох української католицької церкви о. Ярослав Шуст. Від української православної парафії був присутній отець Анатолій Яковченко.

А.Фалько повідомив присутніх про заснування стейтового Ад Гок комітету для відзначення жертв голоду, а потім подав порядок сходин, що присутні прийняли без змін. До президії засновуючих зборів вибрано Анатолія Фалька, предсідником, а Рому Гайду—секретарем. Після вияснень цілей комітету було рішено заплянувати ряд акцій для вшанування жертв штучного голоду, щоб пригати українській громадськості про ці трагічні події в Україні, та познайомити з цією трагедією американське довкілля.

Василь Пелещук, голова Відділу УККА, поінформував, що стейтовий УККА заплянував на 17-го квітня засідання для підготовки стейтового вшанування великого голодомору України, й запропонував, щоб комітет в Бриджпорті оформити на основі українських парафій та УККА. Предсідник А. Фалько пропонував, щоб комітет для відзначення штучного голоду в Україні був всегромадський і щоб УККА входив в цей комітет на рівні інших членових організацій. Збори й голова УККА прийняли це рішення одноголосно.

Наступні пропозиції були подані для вшанування жертв голоду: Богослужба міжконфесійна в Сикрет Гарт університеті для широкої публіки; Вечір споминів для соборної української громади для поучення дітей, садження дуба (дубів) в пам'ять жертв; виставка звідомлень про голод в Україні з ,,Ню Йорк Таймсу", ,,Чикаґо—Трибюн" із 1932—1933 рр. по середніх і вищих школах Бриджпорту.

Наступні збори, що відбулися 20-го квітня в тій самій залі, затвердили ці пропозиції. Було поінформовано, що парафія Святої Тройці винайняла автобус до Бавнд Бруку на день 15-го травня, щоб взяти участь у жалобних відправах. Парох Ярослав Шуст повідомив, що Владика Василь Лостен припоручив, щоб того самого дня відправляти Службу Божу і панахиди в українських католицьких церквах.

В точці ,,різне" присутні обговорювали різні справи суттєво та доцільно для добра нашої з'єднаної громади. Було вибрано Всегромадський комітет і його управу на терені Бриджпорту в такому складі: голова—Анатолій Фалько, заступник—Василь Пелещук, секретар—Христя Сливінська, скарбник—Ярослав Гура, вільний член—Рома Гайда. У комітет увійшли всі отці як почесні голови. А голови організацій чи установ є членами Всегромадського комітету.

Збори закінчив молитвою отець Анатолій Яковченко.

Всегромадський Комітет вшанування жертв голоду в Україні